



Speciaal onderwijs
Rafael
GROEIEN IN BESCHERMING

Lanslaan 10
3526 XH Utrecht
030 2936351
info@rafaelschool.nl
www.rafaelschool.nl

Anti pest protocol



Pesten wordt op Rafael niet geaccepteerd. In dit protocol is vastgelegd wat onder pesten wordt verstaan, hoe er wordt gehandeld om pesten te voorkomen en wat we doen als het toch geconstateerd wordt. Ook zijn verwijzingen naar meer informatie en naar de klachtencommissie opgenomen.

Inhoudsopgave

1. De preventieve aanpak op Rafael

1.1 Monitoren Sociale Veiligheid.

2. Definitie van Pesten

2.1 Wat is pesten?

2.2 Verschil tussen pesten en plagen.

2.3 Cyberpesten.

3. Wat als er toch signalen zijn van pesten?



1. De preventieve aanpak op Rafael

Op Rafael wordt op allerlei niveaus gewerkt aan het creëren van positief en veilig schoolklimaat waarin leerlingen optimaal kunnen leren. Dit wordt bereikt door systematisch gewenst gedrag te bevorderen, probleemgedrag te voorkomen en de sociale omgeving te versterken, zodat iedereen zich binnen de school prettig voelt.

Dit doen we op de volgende wijze;

De Gouden weken

Wij werken aan een positief schoolklimaat waarbij in de eerste weken van het schooljaar expliciet aandacht wordt besteed aan groepsvorming, elkaar leren kennen en de regels van de klas (passend bij het niveau van de groep) die in die periode met elkaar worden vastgelegd.

Vreedzaam

Door het hele jaar heen worden de lessen "Vreedzaam" gegeven. Dit programma is speciaal gemaakt voor ZML-onderwijs en werkt aan doelen voor sociale competentie en burgerschap waarbij met name aandacht is voor het pedagogisch klimaat omdat dit het gevoel van veiligheid en vertrouwen van leerlingen vergroot.

PBS

SWPBS staat voor **S**chool **W**ide **P**ositive **B**ehavior **S**upport, vaak afgekort tot PBS. Met deze preventieve aanpak van gedrag bouwt de school aan een leeromgeving waarin het hele team toegerust is, om met concrete handvatten, het gedrag van leerlingen positief te beïnvloeden. Op deze manier samenwerken brengt veiligheid en daarmee ruimte om te leren.

Met alle leerlingen werken we aan onze PBS-pijlers:
Plezier door: Veiligheid, Persoonlijke ontwikkeling en Respect.

PBS op Rafael, op het groene niveau

- Gezamenlijke waarden en duidelijke gedragsverwachtingen
 - Gedragsverwachtingen worden actief aangeleerd
 - Gewenst gedrag wordt positief bekrachtigd
 - Aandacht voor ongewenst gedrag wordt minimaal gehouden
 - Ongewenst gedrag wordt effectief begrensd
 - Registeren en data verzamelen
- (Zie ook het borgingsplan op het groene niveau SWPBS)

PBS omvat onder andere een lessenserie met een driestappenreactie voor leerlingen die gepest worden (stopsignaal, weglopen, praten met een volwassene) en een systeem voor het verzamelen van gedragsdata om interventies te sturen. SWPBS wordt door het Nederlands Jeugd Instituut erkend als een veelbelovend anti-pestprogramma.



Speciaal onderwijs
Rafael
GROEIEN IN BESCHERMING

Zorgcyclus in de school

In de zorgcyclus van de school is specifiek aandacht voor het pedagogisch klimaat. Er zijn observaties en gesprekken gedurende het hele schooljaar. We werken met **Zien!** Met behulp van dit programma brengt de groepsleiding het sociaal-emotioneel functioneren van de leerlingen op Rafael systematisch in beeld en worden waar nodig interventies ingezet. Tijdens de leerlingzorgdag (januari) worden opvallendheden uit de afname van de monitoring Sociale veiligheid besproken.

Monitoren Sociale Veiligheid

Elk jaar worden de leerlingen (bij wie mogelijk en volgens de richtlijnen van de vragenlijst) bevraagd op welbevinden met behulp van de vragenlijst gericht op sociale veiligheid van Zien!

Hierbij moeten de leerlingen vragen beantwoorden over aantasting veiligheid en veiligheidsbeleving. We nemen deze vragenlijst vanaf schooljaar 25-26 af in november zodat we beter zicht hebben op kinderen die aangeven dat ze gepest worden.

De bevinden hiervan worden jaarlijks besproken in de kwaliteits-CvB.



2. Definitie van pesten

2.1 Wat is pesten?

- We spreken van pestgedrag als een leerling regelmatig psychisch en/of fysiek wordt bedreigd, geïsoleerd en geïntimideerd. Pesten is een vorm van geweld en erg bedreigend. Het slachtoffer kan hierdoor ernstige schade oplopen. Bij pesten is het ene kind sterker en het andere kind zwakker. Een persoon wordt gepest als hij/zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve handelingen verricht door één of meer personen. Voorbeelden hiervan zijn;
- stukmaken, afpakken en/of verstoppertje spelen van eigendommen
- narroepen, uitlachen en/of belachelijk maken
- schelden of scheldnamen geven, dreigen
- nadoen, imiteren
- uitsluiten van groepsspel of sportactiviteit
- fysiek geweld
- afpersing: dwingen om geld of spullen te geven of iets voor de pester te doen
- digitaal pesten; via e-mail, chats, sms, telefoontjes etc.

Op Rafael komt cyberpesten ook voor, maar in veel mindere mate dan in het regulier onderwijs. Als dit voorkomt dan is dit vooral in de groepen met de oudste leerlingen. Bij cyberpesten gaat het om onder meer buitensluiten op sociale media, bedreigen, afpersen, nep-accounts maken, het verspreiden van ongewenst beeldmateriaal en shame-sexting. Bij cyberpesten zijn de effecten merkbaar tot in het klaslokaal, ook al speelt het pesten zich buiten school af.

2.2 Pesten verschilt daarmee duidelijk van plagen en ruzie:

Bij plagen is het gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is er geen duidelijke machtsongelijkheid aanwezig. Leerlingen sluiten elkaar niet buiten en het is vaak de bedoeling om elkaar aan het lachen te maken. Bij ruzie hebben de leerlingen een conflict met elkaar. Ze wisselen over en weer argumenten uit op een emotioneel (boze) manier. Beide leerlingen voelen zich sterk genoeg om de confrontatie aan te gaan waardoor er geen machtsongelijkheid is. Een ruzie leggen leerlingen meestal weer bij.

2.3 Gevolgen van pesten

Het gepeste kind heeft verdriet en pijn. Het pesten maakt hem1 angstig en bang. Hij weet niet hoe het pestgedrag te stoppen en doet geen beroep op volwassenen om hem te helpen of heeft dat wel gedaan zonder resultaat. Redenen om het niet te melden kunnen schaamte zijn of de angst dat het pesten nog erger zal worden. Soms lijkt het probleem onoplosbaar voor het kind of heeft het kind het idee dat hij klikt. Het pesten gebeurt meestal op een zodanige manier dat volwassenen het niet merken.



3. Wat als er toch signalen zijn van pesten?

De groepsleiding is als eerste het aanspreekpunt om de signalen te ontvangen van de leerling en/of de ouders/verzorgers. De groepsleiding neemt de signalen serieus en onderzoekt deze.

Het zorgteam wordt direct betrokken bij de melding van de signalen en samen wordt er een plan van aanpak gemaakt om het pesten te stoppen. De lessen vanuit Vreedzaam kunnen intensiever gegeven worden en er kunnen vanuit PBS extra gele interventies worden ingezet.

Wij doorlopen de 5-sporenaanpak wanneer het om pesten gaat:

1. Preventie
2. Steun bieden aan het gepeste kind
3. Steun bieden aan de pester
4. De groep betrekken bij het probleem
5. Steun bieden aan de ouders.

Als er meer nodig is, hanteren wij een aanpak van pesten die goed past bij de uitgangspunten van Vreedzaam; de Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA).

Bij pesten heb je verschillende rollen:

- Pester
- Gepeste
- Meelopers
- Rest van de kinderen

De [oplossingsgerichte pestaanpak](#) (OPA), vaak gebaseerd op de "No Blame"-methode, richt zich op het stoppen van pesten door samen met betrokken leerlingen (pesters en omstanders) constructieve oplossingen te zoeken in plaats van straffen. Het doel is de sfeer te verbeteren en het pestgedrag structureel te beëindigen via stapsgewijze gesprekken en het vormen van een steungroep.

Kernstappen van de Oplossingsgerichte Aanpak (OPA/No Blame):

- **Gesprek met het gepeste kind:** De leerkracht bespreekt hoe het kind zich voelt en wat een fijnere situatie zou zijn, zonder direct te focussen op het straffen van de pester.
- **Vormen van een steungroep:** Een groep van 5 tot 8 leerlingen, inclusief de pesters en omstanders (de 'meelopers'), wordt samengesteld. De focus ligt op hun *hulp* bij het verbeteren van de situatie voor het slachtoffer.
- **Geen "blame" (schuld):** Er wordt in de gesprekken niet gezocht naar schuldigen of gestraft, maar gekeken naar wat zij kunnen doen om het voor het gepeste kind beter te maken.
- **Oplossingen bedenken:** De groep bedenkt samen ideeën voor een oplossing en neemt verantwoordelijkheid voor de sfeer.
- **Follow-up:** De leerkracht evalueert na verloop van tijd met het gepeste kind of het pesten is gestopt en of de oplossingen werken.

Deze methode bevordert een positief groepsklimaat en leert kinderen verantwoordelijkheid te nemen voor hun gedrag.

De anti-pest coördinator is de PBS-specialist.

De contactpersoon, de onafhankelijke klachtencommissie en klachtenregeling staan vermeld in de schoolgids.